

nationale ombudsman

Rapport

Gemeente Tilburg stelt zich betrokken en oplossingsgericht op na meldingen over overlast van bomen.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tilburg niet gegrond.

Wat is de klacht?

Verzoeker klaagt erover dat de gemeente Tilburg onvoldoende doet om de overlast die hij ondervindt van de bomen in zijn straat te beperken of weg te nemen.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Verzoeker woont in de gemeente Tilburg. In zijn straat staat een groot aantal bomen. De bomen zijn ongeveer 26 jaar geleden geplant en verzoeker heeft destijds begrepen dat de bomen na 20 jaar zouden worden verwijderd. Dat is niet gebeurd. Sinds 2014 heeft verzoeker contact met de gemeente over de overlast die hij van deze bomen heeft. De bomen geven altijd afval in de vorm van bladeren, takken, katjes, propjes en stuifmeel. Verzoeker en andere bewoners van de straat zijn daardoor het hele jaar druk met het schoonhouden van de straat en van de goten. En daarbij komt dat er volgens verzoeker ook nog sprake is van extreme wortelgroei. Daardoor zijn de voetpaden en parkeerplaatsen in de straat gevaarlijk terrein geworden, zo meent verzoeker. Er zijn al meerdere mensen gestruikeld over uitstekende wortels. Verzoeker merkt daarbij op dat bomen minimaal 1,5 meter van geïsoleerde leidingen van de stadsverwarming af moeten liggen. En 3 meter van het riool. Dat staat zo in de bomenverordening. Maar de bomen waar het verzoeker om gaat, staan bijna bovenop de leidingen. De wortels liggen zo'n 50 cm van de leidingen af. Dit zorgt voor een levensgevaarlijke situatie, aldus verzoeker.

Verzoeker vraagt naast dit alles ook aandacht voor de gezondheid in de wijk. Meerdere buurtbewoners – waaronder verzoeker zelf – hebben namelijk gezondheidsproblemen en/of allergische klachten gekregen door de bomen. Voor de gemeente is dit echter geen reden gebleken om iets te ondernemen. Verzoeker vermoedt dat de gemeente haar bomenverordening zelfs heeft aangepast om niets met zijn meldingen van overlast te hoeven doen. In de huidige verordening zijn gezondheidsklachten namelijk geen reden meer om bomen te kappen. Onder de vorige verordening werd dit niet uitgesloten.

Verzoeker vindt het onderhoud door de gemeente ver onder de maat. Ook vindt hij dat de gemeente niet voldoende doet om de overlast aan te pakken. Voor verzoeker staat buiten kijf dat deze bomen niet in een woonwijk thuishoren. Dit beeld wordt voor verzoeker bevestigd doordat de gemeente in een andere wijk wel heeft besloten om dezelfde soort bomen weg te halen. Dat is ook zijn grote wens. Het liefst zou verzoeker zien dat de bomen worden vervangen voor beheersbare bomen die wél in een woonwijk thuishoren en alleen in de herfst blad verliezen.

Door de jaren heen heeft verzoeker al vele malen contact gehad met de gemeente. Er hebben gesprekken plaatsgevonden, verzoeker heeft bijna 30 meldingen van overlast ingediend bij het meldpunt van de gemeente, hij is twee keer een handtekeningactie gestart om aandacht te vragen voor de overlast en hij heeft ingesproken bij de gemeenteraad. Dit alles heeft niets opgeleverd. Verzoeker voelt zich door de gemeente niet serieus genomen en heeft daarom besloten een klacht in te dienen.

Hoe reageert de gemeente op de klachten?

Het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college) reageert uitgebreid op de klachten van verzoeker en verklaart de klachten ongegrond. Hieronder wordt de reactie van het college verkort weergegeven.

Aandacht voor en aanpak van de overlastklachten

Het college geeft aan dat er steeds op de meldingen van verzoeker is gereageerd. Verstoppingen van straatkolken door bladafval zijn opgelost en de gevolgen van wortelopdruk zijn hersteld. En er wordt op verzoek schoongemaakt, zodat wordt voldaan aan het door de gemeenteraad vastgestelde onderhoudsniveau. Verder heeft de wethouder extra toezeggingen gedaan over beplanting onder de bomen.

Deze zijn inmiddels ook nagekomen. De bomen worden daarnaast volgens planning gecontroleerd en onderhouden. Er is niet gebleken dat de gemeente onvoldoende onderhoud pleegt aan de bomen in de straat van verzoeker, zo schrijft het college.

Het college stelt vast dat alle gemeentelijke niveaus – ambtenaren, wethouder en gemeenteraad – serieuze aandacht hebben geschonken aan de overlastklachten van verzoeker. Daarbij zijn er concrete toezeggingen gedaan voor het bestrijden van overmatige overlast en is gemotiveerd antwoord gegeven op de vraag van verzoeker om de bomen te kappen. Daarbij is gekeken naar het gemeentelijk beleid en ook zijn alle rapporten en verklaringen die verzoeker heeft ingeleverd op hun waarde beoordeeld.

Het college heeft er begrip voor dat verzoeker overlast ondervindt van de bomen in zijn straat en ontkent deze klachten ook niet. Maar zij benadrukt dat regelmatig aan verzoeker is laten weten dat de door hem gemelde overlast geen reden vormt om in te grijpen. De reden hiervoor is dat het niveau van onderhoud voldoet aan de gemeentelijke normen. Op de herhaaldelijke verzoeken om de bomen te kappen, is ook door de gemeente gereageerd. Medewerkers van de afdeling Ruimtelijke Uitvoering hebben zowel mondeling als schriftelijk aan verzoeker uitgelegd waarom de overlast geen aanleiding vormt voor het kappen van de bomen. De belangrijkste redenen daarvoor zijn dat het in strijd is met het gemeentelijk beleid om zo min mogelijk te kappen en dat de bomen nog in een goede conditie verkeren.

De door verzoeker gemelde gezondheidsklachten zijn volgens het gemeentelijk beleid ook geen reden om de bomen weg te halen of te vervangen. Het college is van oordeel dat zij zich in alle redelijkheid op dit standpunt kon en kan stellen. Daarbij merkt zij op dat het algemeen bekend is dat sommige bomen allergische klachten kunnen veroorzaken. Dit bestrijdt het college niet. De door verzoeker overlegde onderzoeken en verklaringen voegen daar niets aan toe. In de onderzoeken wordt ook bevestigd dat bomen voor allergische klachten kunnen zorgen. Maar er wordt in het onderzoek geen uitspraak gedaan over het verwijderen van bomen. Daarbij merkt het college verder op dat het kappen van de bomen in de straat van verzoeker geen zekerheid zou geven dat de gezondheidsklachten van verzoeker zullen verminderen. In de gehele wijk staan immers zo'n 500 van dezelfde bomen. De pollen kunnen via de wind alsnog in de omgeving van verzoeker komen. En bovendien staan er andere bomen die in dezelfde periode vergelijkbare klachten kunnen veroorzaken. Volgens het college kan het toch niet zo zijn dat de gemeente alle bomen moet kappen, zodra een burger meldt dat hij daarvan allergische klachten heeft. Daarmee zou voorbij worden gegaan aan de bijdrage die bomen leveren aan een gezonde leefomgeving.

Andere punten van verzoeker tegen het behoud van de bomen

Naast de gezondheidsklachten, gaat het college ook in op de andere punten die verzoeker aankaart. Zo laat het college in reactie op het vermoeden van verzoeker dat de gemeente haar bomenverordening heeft aangepast om niets met zijn klachten te hoeven doen, weten dat het aanpassen niets met zijn klachten te maken heeft. Het is juist dat in de oude verordening gezondheidsklachten niet speciaal genoemd werden als weigeringsgrond voor een kapvergunning. In de nieuwe verordening is dat wel het geval. Dat betekent dat gezondheidsklachten nu expliciet geen reden zijn om kapvergunning af te geven. Het college merkt in dit kader ook op dat verzoeker onder de oude bomenverordening alleen heeft aangegeven overlast te hebben van propfen, blad en takjes van de bomen. Dergelijke overlast is en was ook toen geen reden om bomen te kappen.

Over het punt van verzoeker dat de bomen na 20 jaar zouden worden verwijderd, geeft het college uitleg. Zij licht toe dat met het inrichten van de woonwijk van verzoeker destijds is gekozen voor bomen die snel groeien om snel een groenbeleving te creëren. Hierbij is toen gekozen voor het soort bomen waarvan verzoeker nu overlast ondervindt. Over het algemeen hebben de bomen in de wijk een ondergrondse groeiplaats meegekregen van ongeveer 20 jaar. Als gevolg daarvan zullen de bomen na het verstrijken van 20 jaar meer onderhoud gaan vragen. De bomen bij verzoeker in de straat zijn echter nog gezond en hebben een prima conditie en levensverwachting, aldus de gemeente. Er is daarom geen reden de bomen te

vervangen. In het verleden is ook nooit vastgelegd of afgesproken dat de bomen na 20 jaar zouden worden vervangen.

De toekomst

De overlastklachten zijn op dit moment geen aanleiding om de bomen weg te halen. Maar dat wil niet zeggen dat dit ook in de toekomst is uitgesloten, zo schrijft het college. Niet om gezondheidsklachten of allergieklachten, maar te veel wortelopdruk, ernstige schade of een slechte conditie van de bomen kunnen wel redenen zijn om de bomen te vervangen. Omdat de bomen in de straat van verzoeker op hoofdleidingen staan, kunnen de bomen alleen niet worden vervangen op dezelfde plek. Als dit aan de orde is, dan is er een totale reconstructie van de straat nodig. Daarmee is veel geld gemoeid, terwijl de huidige inrichting nog van voldoende kwaliteit is. Om deze reden is een totale reconstructie met daarbij het vervangen van de bomen niet opgenomen in de gemeentelijke planning voor de komende jaren.

Verdere briefwisseling

In reactie op een e-mail van verzoeker volgt na de reactie van het college op de klacht nog een brief van de burgemeester aan verzoeker. Daarin wordt geconstateerd dat verzoeker en de gemeente het oneens zijn en ook zullen blijven. En dat het daarom naar mening van de gemeente geen zin heeft om de discussie met verzoeker voort te zetten. Daarom is besloten niet meer te reageren op de klachten van verzoeker over de bomen. De burgemeester betreurt het dat het zover heeft moeten komen. Maar omdat er sprake is van een herhaalde uitwisseling van standpunten die de organisatie onevenredig belast, ziet de burgemeester geen andere mogelijkheid. De gemeente kan nu eenmaal niet bieden waar verzoeker om vraagt, aldus de burgemeester.

Omdat verzoeker zich niet kan vinden in de gemeentelijke reactie op zijn klacht, vraagt hij de Nationale ombudsman naar zijn klacht te kijken. De ombudsman besluit de klacht in onderzoek te nemen.

Verslag van bevindingen

De Nationale ombudsman schrijft een verslag van bevindingen. Dat is een verslag waarin de klacht en gebeurtenissen in grote lijnen worden weergegeven. Ook het standpunt van verzoeker en van de gemeente staan daarin. De ombudsman vraagt verzoeker en de gemeente op het verslag te reageren. Van beiden ontvangt hij een reactie. Hieronder worden de reacties in grote lijnen weergegeven.

Reactie van verzoeker

Verzoeker herhaalt zijn eerdere standpunt dat de bomen niet in een woonwijk thuishoren en verwijst nogmaals naar een andere wijk waarin de gemeente dezelfde bomen wél heeft verwijderd. Verzoeker haalt ook het vuil dat van de bomen af komt en zijn gezondheidsklachten opnieuw aan. Tot slot vraagt verzoeker opnieuw aandacht voor het feit dat de bomen naar zijn idee volgens de bomenverordening nooit geplant hadden mogen worden en dat hij zich zorgen maakt over de bomen die bovenop leidingen staan.

Reactie van de gemeente Tilburg

De gemeente laat weten dat zij – vanwege het samenvattende karakter – geen opmerkingen over het verslag van bevindingen heeft. Wel benadrukt zij dat er in de praktijk veel meer contact met verzoeker is geweest. Door de jaren heen is er steeds weer aan verzoeker uitgelegd wat er wel en niet mogelijk is, zowel schriftelijk als telefonisch. Volgens de gemeente gaat verzoeker voorbij aan wat zij wél doet om de overlast aan te pakken. Zoals: extra vegen, wortelopdruk bestrijden en schade aan stoepen zo nodig herstellen. Al met al, vindt de gemeente dat zij ruimschoots heeft gedaan wat zij volgens de Bomenwijzer van de Nationale ombudsman zou moeten doen. Zij heeft de klachten van verzoeker serieus genomen en er is en wordt voldoende gedaan om de overlast te beperken. Daarbij is ook van belang dat het bomenbeleid steeds leidend is geweest. Dat is ook zo aan verzoeker uitgelegd, aldus de gemeente.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

De Nationale ombudsman toetst de klacht aan het vereiste van redelijkheid. Dat vereiste houdt in dat de overheid de verschillende belangen tegen elkaar afweegt voordat zij een beslissing neemt. De uitkomst hiervan mag niet onredelijk zijn.

Tijdens het onderzoek is er vanuit de Nationale ombudsman meerdere keren contact met verzoeker geweest. Uit die contacten is duidelijk geworden dat verzoeker het liefst zou zien dat de bomen in zijn straat worden verwijderd of vervangen. De Nationale ombudsman stelt uitdrukkelijk voorop dat hij niets kan zeggen over de vraag of de bomen moeten worden gekapt. De ombudsman heeft in zijn onderzoek gekeken of de gemeente Tilburg na ontvangst van de meldingen en klacht een oplossingsgerichte en betrokken houding aan verzoeker heeft laten zien. Dit is bekeken aan de hand van de uitgangspunten in de Bomenwijzer.¹ Tegen de achtergrond van deze uitgangspunten, brengt het vereiste van redelijkheid mee dat de gemeente zich betrokken en oplossingsgericht opstelt als zij meldingen en/of klachten over bomenoverlast ontvangt. Dat houdt in dat de gemeente bij voorkeur ter plaatse naar de situatie kijkt en de mogelijke oplossingen bespreekt met de burger die overlast ervaart. Hierbij wordt een zorgvuldige afweging gemaakt tussen de meerwaarde die de boom vervult op het vlak van natuur en milieu, gezondheid, welzijn en leefbaarheid in de gemeente. En de mate van overlast die de burger van de boom ondervindt. Het bomenbeleid van de gemeente is daarbij leidend.

De Nationale ombudsman constateert dat er vanuit de gemeente al een aantal jaren geregeld contact is met verzoeker. De kwestie aandacht heeft gehad van verschillende ambtenaren, van het college en van de gemeenteraad. Er is meermaals met verzoeker gesproken en er zijn concrete toezeggingen gedaan over het bestrijden van de ervaren overlast. Zo wordt er bijvoorbeeld extra geveegd, wordt wortelopdruk bestreden en wordt schade aan stoepen hersteld als dat nodig is. Verder ziet de ombudsman dat de gemeente verzoeker heeft laten weten waar hij terecht kan met nieuwe meldingen van overlast. Door de gemeente wordt na een melding bekeken of er actie nodig is. Verzoeker heeft tot slot vaak aandacht gevraagd voor zijn persoonlijke belangen, zoals gezondheid en verschillende veiligheidsaspecten. De gemeente heeft deze belangen afgewogen tegen het algemeen belang bij behoud van voldoende gezonde bomen. Aan de hand van het gemeentelijk bomenbeleid is uitgelegd waarom zij geen aanleiding ziet om de bomen te kappen. De Nationale ombudsman stelt vast dat de gemeente de gemaakte afweging verschillende keren aan verzoeker heeft uitgelegd. Zij heeft hierover in zijn richting helder en duidelijk gecommuniceerd.

Alles overwegende, vindt de Nationale ombudsman dat de gemeente zich betrokken en oplossingsgericht heeft opgesteld naar aanleiding van de meldingen en klacht. Zij heeft daarbij invulling gegeven aan de uitgangspunten van de Bomenwijzer. Daarom is de Nationale ombudsman van oordeel dat de gemeente Tilburg niet in strijd met het vereiste van redelijkheid heeft gehandeld.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tilburg is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

¹ De Bomenwijzer is te vinden op www.nationaleombudsman.nl onder 'Folders en brochures'.